

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1:70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 16 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
тричі на тиждень і руских свят
і 2½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
«Домбровського (Хорунщини) Екс-
педитори місцеві в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Редакції неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Над-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Міністерство гр. Тіси в Угорщині.

(Конець).

Щож через все те досягнув гр. Тіса? Що досягнув через те, що ліберальний табор не розбив ся на дві половини? Чи йому розходило ся о те, щоби як найбільше голосів придбати для військової програми, чи може не було би ліпше, мати менше голосів але скуплених в одноцілний табор, для котрого воля міністра-президента була би єдино міродайною? Нема сумніву, думаємо, що менше численна більшість, але певна і одноцілна була би кориснішою для правительства. Така, хоч менше численна більшість була би певнішою в руках Тіси, колиб до неї не належав гр. Апоні, котрий зовсім отверто висловив свої думки. Він сказав щиро, що волиять бути членом великого сторонництва, яке має більшість в краю, як належати до дрібного сторонництва, і назвав військову програму Тіси «великим добрим почином до досягнення угорської армії», і диятого не міг би на себе приймати одвічальности, щоби робити дальше перепони досягненню сеї цілі.

На останку заявив гр. Апоні зовсім отверто, що в формулюваню гр. Тіси військової програми містить ся абдикация з прав нації. Він зазначив, що не піддасть ся сій абдикації, навіть хочби сторонництво се прийняло. Сим зазначив він, що не хоче дати ся виперти з правительственного табору, але заразом забезпечує собі всі користи сего становища і не зрікає ся на будуче права, вести дальше свою політику.

Успіх гр. Тіси полягає на тім, що гр. Апоні перестав бути президентом, котрий так часто регулямін соймовий повертав в користь опозиції. Тепер отже може гр. Тіса числитися на президию палати, наколи схоче рішучо виступити проти опозиції. Се не є маловажна річ.

Але чи опозиція о стільки не стала кріпкою, о скільки втратила на зміні прихильної їй президії? Сторонництво людвців скріпить тепер ряди опозиції, а також гр. Апоні, котрий вишком може пособляти пляни опозиції, хоч сидить в правительственным таборі, може стати для правительства так само небезпечним, як колиб був на становищі президента. Гр. Апоні міг би так само добре пособляти обструкції з правительственного табору, наколи би до обструкції дійшло.

Обструкція після всякої імовірности проявить ся знов і не можна навіть дивувати ся, для чого-б як-раз перед Тісою мала затихнути. Чи військові і державно-правні уступки, виднані гр. Тісою, є такі далекосяглі, що можуть вдоволити і найбільше опозиційних? Сторонництво независимости держало ся доси все такої методи, що брало все те, що йому давали, а відтак знов дальше простягало руку, якби нічого не досягнуло. Бувало так, що Кошут вже вдоволяв ся, але найшов ся відтак Барабан, що був знов невдоволений. Може отже так стати ся, що Кошут возьме ті уступки, а Барабан буда грати ролю невдоволеного,

або що Барабан буде вдоволений, а Седеркені буде простягати руку — се виходить на одно. Все найде ся якась порожня рука, а що гр. Тіса не буде мав вже що більше дати, отже буде новий повід до невдоволення, до обструкції. Колиж почне ся обструкція, скріплена ще до того людвцями, то не остане гр. Тісі нічого иншого, як розв'язати сойм.

На случай розв'язання і нових виборів не буде міг гр. Тіса поступати з гр. Апоні і прихильниками, як з явним противником а буде навіть приневолений ему обезпечити мандати. А коли у виборчій боротьбі проявить ся ще сильніша струя для сторонництва независимости независимости, як се було-б бажане для гр. Тіси, то дуже можливо, що гр. Апоні і єго товариші дали би ся пірвати сій струї, бож они можуть тоді говорити, що не згоджували ся з військовою програмою гр. Тіси, не зрікали ся сьвятых прав нації.

Таким способом сей перший успіх гр. Тіси не є так великий, се є властиво успіх гр. Апоніого, котрий понав був в дуже немиле положенє, а тепер виринув знов з сего прикрого становища, а навпаки гр. Тіса понав в невідгідне положенє, в яким потонули Сель а відтак гр. Куен-Гедерварі.

Промова посла Барвівського

в крайнім соймі д. 29. жовтня 1903 в справі рускої гімназії в Станиславові.

(Конець).

Коліж боязь перед заціплюванєм ненависти має бути поводом проти засновування руских гімназій, тож річ легко зрозуміла, що в школах, де стрічає ся молодіж двох народностей, при винїпнім розярєню націоналізму, дає більше поле до суперечив, до викликания пристрастий, як се справедливо і на основі широкого досьвіду висловив міністер просьвіти др. Гартель про у-траквістичний устрій університету.

Але, мої панове, наколи думаєте, що тим способом усуне ся ширєне ненависти, коли народови цілому відмовляєте права до научування молодіжи в рідній мові, то дуже милите ся. Як-раз се є спосіб до розбуджування дальшої ненависти, се метода пропагована сторонництвом всепольским, котре хоче Русинів похнути до тої боротьби і відкажує рускому народови всіх прав, навіть прав до єствованя і уважає творене руских гімназій як swęgo rodzaju zbytek, позаяк нібито dzięki swemu językowi wykładowemu przedstawiają ruskie gimnazya wątpliwą wartość.

Як тим способом думають Всеполяки Русинів виволити від ненависти, яку нам закидають, ва се дав дуже розумву відповідь льондонський Przedświt, котрий пише: «Ci, których się traktuje w ten sposób, muszą czuć coraz bardziej nienawiść do „obrońców stanu posiadania” — nienawiść, wykluczając zupełnie wszelką możliwość porozumienia, a więc i dobrowolnego ulegania politycznym i kulturalnym wpływom polskości. Ponieważ zaś narodowi demokracji nie posiadają żadnych środków pozwalających im prowadzić eksterminacyjną politykę względem Rusinów i Litwinów, przeto cała ich taktyka jest politycznie nadzwyczaj głupia, nie mówiąc już o tem, że etycznie tak samo, jak nie-

miecka hakatystyczna, nikczemna. Jeśli Niemieccy hakatyści, rozporządzający milionowymi funduszami kolonizacyjnymi, całą machiną państwową i poparciem bogatego społeczeństwa, są wstrętli, ale zarazem groźni, to nasi hakatyści od Przeglądu Wszechpolskiego są tylko śmieszni. Dla polskości zaś i jej wpływów politycznych i kulturalnych są wprost szkodliwi — tak na Rusi jak i na Litwie».

Мимо того, панове, переважна часть сеї соймової більшости підлягає сему тероризмови і впливови всепольскому. Прошу собі пригадати, коли ледво зібрались ми на сойм, яке становище заняли всі дневники польські, почавши від Slow-a polsk-oro, Czas-y i Przegląd-y, всі они ударили у великий дзвін проти рускої гімназії так, що ціла суспільність польська не могла бути глуха на сі накликуваня, і остаточно довели до того, що польські клуби в соймі постановили голосувати проти рускої гімназії.

З приватних розмов можна було дізнати ся, що найважкішим поводом проти заснованя, рускої гімназії було ніби нарушенє автономії сойму, вставленєм відповідної позиції в бюджет державний міністром д-ром Гартлем.

Ту справу порушено і в державній раді і аж до переситу поновлювано тут при ріжних нагодах всякі застереженя і резолюції проти тої вставки в бюджет, хоч відома річ, що в бюджеті на 1904. рік та позиція вже не єствує.

Отжеж спір межі вами, панове, межі соймовою більшостию а міністром д-ром Гартлем, зглядно центральним правительством має довести до того, щоби руский наїд був покараний за се. Виходить на то, як наша приповідка каже, що: панове між собою бють ся, а мужика чуприна болять. Хто такі мотиви висуває, той признає ся цілком до всепольської moralności egoizmu narodowego, а мені здає ся, що політика народного egoizmu не є здорова ані навіть не є християньська. А яке вражєне все те може зробити на руский наїд. Руский наїд, котрий читав і слїдить за перебігом сеї справи дуже пильно (бо не думайте, щоби наш селянин, о тім не знав, знають про се всі верстви нашої суспільности), подумає собі, для чого сойм тому спротивив ся? Німець, міністер, той ніби противник славянєства, хоче рускому народови дати гімназію, а польський сойм не допускає до того, той братний наїд польський спротивляє ся, щоби руску гімназію заснувати. Позаяк міністер оказав ся прихильним, то сойм не хоче тої гімназії признати, бо міністер ніби то нарушив права сойму. Міністер хотів лише зазначити, що вставляє до бюджету позицію, припускаючи, що сойм відповідну позицію ухвалить, але не годить ся з сего робити європейске питанє, щоби не допустити до вдоволення найважкішої потреби руского народу — сего, здає ся, не зумієте панове ніяк оправдати.

Колі розходило ся о польську гімназію в Цешинї, коли тут розходило ся в тій В. Палаті о українєне польської школи, якої рада міста Бялої не хотіла допустити, то не можете вказати ані одного руского посла, хочби найрадикальнішого, котрий би не станув був в тій борбі по вашій стороні. Покликую ся на сьвідків, послів з ради державної, як тоді всі рускі послі голосували за цешиньскою гімназією, пригадую також ухвалу про підмогу для польської школи в Бялій, що всі Русини також сю справу поірали.

Як-же се виглядає, що ви, котрі хочете називати ся нашими братами, ви сему братному народови руському відмовляєте найважнійшою потреби, щоби молодіж наша могла побирати науку в своїй рідній мові. Се є дуже сумна ілюстрація того запевненя, що ми его вчера чули, що сойм так однодушно ухвалював наші потреби, і з цілим серцем і готовостію великою згоджував ся на наші гімназії.

Мої панове! так оно виглядає на зверх, а хто лише троха ближше міг заглянути поза куліси, мусить признати, кілько то труду мав кожодчасний намісник тоді, коли розходило ся о ухваленє якої руської гімназії в тім соймі, кілько мусів напрацювати ся, щоби зложити більшість для такого внесєня. Все ще уважаєте нас, панове, за меншого брата, над котрим конечно треба задержати опіку і курателю.

Всі ті поводи, які наводить шкільна комісія і які підношено також в розправі над сим предметом і в субкомітеті, роблять на нас вражінє, що краєвий сойм трактує Русинів мовби якого школяра, котрого за вибрік ставить ся за таблицю і доки він не стане чемним, не дістане нагороди.

У вчерашній розправі бюджетовій п. Мілевський сказав: »oświata ludowa i narodowa to szkoła życia i dzwignia życia!« Ми не хочемо нічого иншого, лише щоб ми мали ту школу життя, щоби низші верстви в народнім житю двинули ся і розвивали ся, а коли, панове, не хочете допустити до ухваленєя найконеучніших потреб культурних, чи не значить се спивити розвій сєго життя, ставити перенони тій підоймі народного життя?!

Один з вчерашніх бесідників зазначав, говорячи до більшости сєй В. Палати, що »ми (се є більшість сойму) повинні вилічити ся з політики сентиментів«. Ми Русини ніколи не числили на сентименти, а коли виступали в домаганьями і потребами культурними, то робили се в тім переконаню, що се належить ся нам на підставі основних законів, котрі і руський нарід уважають рівноправним з польським. Коли ви хочете позбути ся політики сентиментів, то й я се вам дорадую, але тримайте ся політики розуму, а поступок, до якого скляняє ся сойм, не багато свідчить о зрілім політичнім розумі. Сойм піддав ся тероризмови дневникарства польського і від початку сєсії хотів справу нашу убити. Панове, лишєне є рішенє вам, але відвічальність за се спаде на соймову більшість. Можу вас тільки запевнити, що кождий руський селянин свідомий, а таких вже є дуже багато, відчує ту кривду заповідяну руському народови, кождий своїм дітям буде розказувати, в який то спосіб поступає сойм з найконеучнішими потребами руського народу.

З високоповажаних уст чули ми тут в передвчерашній розправі на нашу адресу візванє, щоби ми старали ся подати вам руку. Я не знаю, як В. Палата то прийняла, але бодай ми бачили, що багато споміж вас було одушевлєних тим візванєм ддятого, що се вийшло від вашого єпископа. Але я покличу ся у відповідь на се на слова також не руського а вашого єпископа, пок. Феліньського, котрий ось що каже, що *historyczne pretensje nasze do panowania nad nimі głównie może powstrzymują dotąd od braterskiego zjednoczenia się z nami. Nastąpi to niezawodnie, gdy my sami dobrowolnie od pretensji tych odstępiemy i po bratersku, jak równi do równego przyznają rękę wyciągniemy, wzywając do federacyjnego zjednoczenia, a nie do uległości; a dalsze говорить: Stańmy się całem sercem braćmi dla Rusinów, pomagajmy im w rozwoju ich narodowych aspiracji, nie starajmy się z nich Polaków uczynić, umiejmy szanować w drugich to, co pragniemy, aby drudzy w nas szanowali; też sama Opatrzność, co nas uczyniła Polakami, ich też Rusinami uczyniła. Nie próbujmyż wierzyć, a sbociażby tylko przeinaczać tego, co Bóg uczynił. Wyciągnijmy raczej ku nim dłoń bratnią, nie czekając, aż oni pierwsi nam podadzą.*

Так промовляв пок. владика Феліньський і в тім треба глядіти ключа розв'язаня сєй справи. Однак коли розходить ся о вдоволенє потребам і домаганьям руського народу, о признанє прав і рівноправности руського народу, то все робите з певними застереженнями, з певними

обмеженнями, а хаба конечностию приневолєні. Покличу ся на останку на визначного політика вашого, котрий свого часу уложив начерк закону язикового, котрого ви не дозволили єму виступити в раді державній. Сей ваш політик*), котрий здорово оцінював відносини в краю, а на жалє тепер не бере участі в тім соймі, сказав:

Skoro Rusini są, rozwijają się i postępują, i skoro ani wytopić ich ani wydusić nie można, trzeba się z tym faktem liczyć i słuszne ich żądania uwzględnić, bo im dłużej ta sprawa się przewleka, tem drożej będzie kosztować! (Гучні оплески доготривали).

Конець соймової сєсії.

Від памятної хвилі сєсєсії Русинів польські послаи під п'ятом Каїна доживали дня виволоєня з пригнітаючої їх тяжкої атмосфєри. І хотїй до наміреного скликаня державної ради ще далеко, сойм перемолов »нараз« рєшту бюджету, инші справи відложив, або передав краєвому відділові до розгляненя або до порішеня і вчера розійшов ся.

Супроти сих обставин великим абсурдом є вчерашня ухвала сойму, щоби візвати правительство, аби оно »да-ало відповідно достаточний час соймови до полагодження краєвих справ«. Між иншими справами ухвалєно вчєра резолюцію до правительства, аби матуристи з реальних шкіл могли вписувати ся на віділ фїлософїчний і медичний; зажадати, аби правительство приступило як найскорше до побудованя будинку руської гімназії в Тернополі і до заведеня возів IV кл. на залїзницях. Внесєне о. Мазикевича о податкові полєкші для селяньських домів критих огнетревалим материялом передано кр. відділові.

По поладнаню ще кількох менше важних справ, забрав слово намісник гр. Потоцький і заявив, що з поручєня цїсаря замикає соймову сєсію.

Онїєля промовив кр. маршалок гр. Бадєні, реасумуючи роботу сойму в сїй сєсії. В середїні своєї бесїди маршалок сказав по руськи: Краєвий віділ доложити старань, щоби фонди, які високий сойм призначав для тих, що потерпіли від повенїй та инших елементарних нещастєя, були роздїлені так, щоби привєсли по можности як найбільший хосєя і були беззглядно справедливо розложєні. Надто маю надїю, що ухвали сойму, внесєня краєвого відділу і поперте п. намісника зможуть наклонити правительство до підвишеня сум, призначених на тую цїль.

Дальше говорив маршалок по польськи: Вкінци не можу замкнути соймової сєсії без висказаня ще раз жалю, що більшість послів руської народности опустила сойм і зложила мандати. П. генеральний справоздаєць бюджету відпер за згодою — як здає ся мені — цїлої палати несправедливі загальні (!?) закиди, які піднесєно при тїй нагодї супроти сойму, а я хочу в тїй хвилі ствердити тільки ще раз, що причини ухвалї, яка спричинила безпосередно уступленє руських послів, не треба шукати анї в предметї, о який ходило, анї в поступованю (?) польських послів в тепєрішнім соймі. Дальше мушу ствердити, що послаи, котрі промовляють іменем більшости сєй палати, заявили готовість (?) заспокоювати культурні потреби Русинів. В тих фактах треба бачити надїю, що тепєрішнє пожалуваня гіднє положєнє уступити незабавом під впливом і діланєм уміркованих людей, котрі люблять край і схотять памятати, що борба не може бути програмою, напрямом і підставою відносин поміж двома народами, що замешкують один край. Мушу ту зазначити з притиском, що сойм не улягне ніякій прєсї, яку хотїв би хто небудь зробити на его поступованє. А тепер виявїм ті почутя, які лучать всїх нас без виїмку і зложим у стїп прєстола вираз нашої вірности, привязаня і вдячности, вносячи оклик: Наймилостивїйший цїсар і король наш Франц Йосиф I нехай живе!

По промовї кр. маршалка архієп. Теодорович подакував маршалкови за провід в нарадах та заявив жалє по причинї сєсєсії руських послів, висказуючи надїю, що зірванї відносин обох народів небавом будуть привєрнені. Вкінци

*) Ексміністер Білїньський. — Ред.

подакував неприсутньому (від сєсєсії) о. Митрополитови Шєнтицькому за поміч в провідї соймовим нарадам і попрацав намісника гр. Потоцького.

Намісник у відповіді на слова архієп. Теодоровича прирік, що всїма силами буде борити добра краю.

Засїданє і сєсія сойму покінчила ся о 12 год. в ночі.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчю о вирівнанє залєглогостий, та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новим передплатникам вишлємо даром, о скілько запас вистанє, всї попередні числа з фєйєттоном »Записки лікаря«.

На грошевих переказах просимо дуже чїтко виписувати адресу: »Адмінїстрація часопису Руслан«.

НОВИНИ.

— **Калєндар.** В четвєр: русько-кат. Якова ап. бр. Госп.; рим.-кат. Єлисавети. — В п'ятницю: русько-кат. Арєти, Атаназія; рим.-кат. Леонарда.

— **Голд Є. Е. Митрополитови.** Львівське вічє Русинів з 30. жовтня с. р. ухвалило вислати депутацию до Є. Е. Митрополита Шєнтицького і зложити єму подяку за єго діяльність і становиско, яке він заняв в соймі. В депутациї взяли участь: пос. Романчук (яко прєдсїдатель того віча), крилош о. Чапельський, др. Кость Левіцький, проф. Шухевич, п-н Білєцька і п-н Нєгрєбецька. П. Романчук, повідомивши про вічє і єго ухвалу та висказавши подяку, говорив дальше: Ваша Ексцєлєнція, яко член соймової палати з титулу свого достоїнства, чи то в справі станиславівськїй гімназії чи в справі університетськїй чи в инших справах так щиро і рєвно заступали потреби і інтерєси руського народу, як щирїйше не могли би і ті, на котрих, окрім загальних і спільних обовязків народних, руський нарід вложив ще спеціальний до того обовязок вибором їх на своїх заступників послів. Сєго руський нарід своєю архієпастєрєви ніколи не забудє! Бєсїдник закінчив желанєм, щоби дост. Митрополит зміг найдовнїї лїта в поваім здоровлю і гараздї трудити ся для добра руської Церкви і руського народу і тішити ся богатыми плодами своїх трудів. Є. Е. Митрополит подакував депутациї і заявив, що він лишє сповнив свій обовязок, бо він уважає своєю повинностию заступати не тільки справи Церкви, але і справи народа.

— **Заяви признаня руським послам.** З Борщєва пишуть: Вповнї годимо ся на рішучий крок наших послів, і за достойну оборону прав і чєсти народу висказуємо їм найбільше признаєне. Сє не сєсєсія з сойму але прямио вигнанє. Наші мінїмальні жаданя відкиєно, свїтло науки нам заперто. Наші найсвятиїші стремлєня обкидано наругою. Сойм, що так поступає, втратив моральнє право на рєпрєзєнтованє півчетвєрта мїліонового руського народу і ми витаємо тепєрішню сєсєсію як історичний завязок будучого руського сойму. З повною вірою в животність і невмиручу силу нашого народу кличємо грїмко: Ще не вмерла Україна. — Товариство політичне в Борщєві, іменем всїх Русинів повіта.

З Берєзова. Слава послам, борцям за чєсть Руси! Досить нам перфїдїї, досить глуму і паруги. Нїнї впаде вже полуда з очий цїлого народу, а се наш найбільший здобуток. — Русини берєзівського повіта.

З Лежайська. Русини з Лежайська висказують своє обурєнє послови Жардецькому, що зі вільхтою разом закопан станиславську гімназію. Руським послам слава! Свої права, як не дістанємо по добру, то силою видремо! Ми же живєм! — Яцина, Влох, Комарницький, Кішакєвич.

З Любачєва. Слава нашим послам за сьмілий виступ в оборонї прав поневоленого народу. Проч з польською гакатою, проч з тими, що хочуть свинити наш національний культурний розвій та збудувати Польщу на руській землі! Та »і неситий не влює на двї моря полє«, коли всї Русини станємо солідарно як один муж до боротьби. — Русини Любачєва.

З Перегінська. Громадяни Вільхівки, долиньського повіта, апробують поведєнє руських послів і кличуть: Слава правдивим заступникам руського народу!

З Тернополя. »Подільська Рада« в Тернополі яко народно-полїтична організація тернопільського повіта прилучає ся до всїх резолюцій ухвалєних львівськими Русинами дня 30. жовтня с. р. на довірочнім вічу, висказуючи з окрема славу і чєсть для послів руського соймового клубу, подїляючи вповнї їх поведєнє — немєнше преданість і подяку для високодо-

стойних членів вірників а окремо для ВПреоєв. Митрополита Андрея, що пішов солідарно з руским народом і взяв его в свою оборону, наражуючи себе на напасти ворогів. Тільки в солідарній праці і борбі наша перемога над безпечною гакаю. — За Виділ: Голова *Евстахий Цурковский*, секретар *Сидір Голубович*.

З Турки. Борбою хочемо дістати всі належні нам права, а не жеврати ласки! Тож честь нашим послам за їх рішуче зірване з тим соймом, що бутно вехтує мільони руского народу. А ти, Руский Льве, вставай до борби! — *Комарницький, Коляджин, Кожановський, Кукура*.

— **Дар Українців Лисенкови.** Як оповіщено в «Київській Старині» збирають Українці датки на почесний дар Лисенкови в день его ювілею, який намірено опровести в Києві 23. н. ст. грудня с. р. Досі призбирано датків на 4.000 рублів. Галицька і буковинська Русь повинна би також причинити ся значнішою сумою до сего дару. В тій цілі порішав «Ювілейний Комітет» львівських Русинів упросити львівське кредитове Товариство «Дністер» до збирання датків від галицьких і буковинських Русинів. Найдрібнійшу складку приймає згадане Товариство на щоднячю книжочку ч. 2682 від адресою: Товариство кредитове «Дністер» у Львові, ринок ч. 10. — Від управи «Ювілейного комітету Лисенкового».

— **50-та Філія львівського «Сокола».** Нині введено до намісництва статуту 50-тої з черги пожежної філії львівського «Сокола», яка оснований в Оршківцях, гусатинського повіта. З сего пагоди Старшина львівського «Сокола» відбуде нині засідане, на яким порішить, як обійти ювілей заснованя 50-тої філії свого товариства. Як зачуваємо, ся ювілейна філія одержить від львівського «Сокола» в дарунку прилади до гашення огню, відзнаки і т. ин.

Сей гарний розвиток сокілської ідеї в останнім році приписати належить рухливості теперішнього Виділу львівського «Сокола» під проводом свого невтомимого голови п. Альфреда Будвиновського. Заходи і труди Виділу «Сокола» винають ся золотим колосом і се буде найбільшою для него нагородою. Можемо пожелати всім нашим товариствам таких виділів, а Виділови «Сокола» з серця желяемо, аби як найскорше святкував ювілей заснованя 50-ої філії!

— **Портрет Лисенка.** Наше Товариство для розвою штуки (Львів, ринок ч. 34.) намірило підвести Лисенкови в дарі олійний его портрет кисти артиста п. Куриласа в рамках зображуючих алєгорію музики.

— **Привіт д рови Олесницькому в Стрию.** Оводі оваційно впитали Русини стрийського округу д-ра Олесницького на двірці в Стрию, складаючи ему сям подяку за его соймову діяльність. На двірці явила ся вся стрийська інтелігенція і понад 300 селян. По промові д-ра Олесницького, котрий дякував своїм виборцям за привіт, виступив о. Остап Нижанковский і заявив іменем виборців стрийського округу, що виборці одобрюють вповні поступоване руских послів в соймі. Опісля удали ся всі присутні при звуках «Ще не вмерла» до сали «Народного Дому» на довірочні збори. Ту забрав голос др. Олесницький і запитав зібраних, чи они одобрюють его становище в соймі. Присутні заявили ему признане бурною френетичних оплесків. Опісля поставив о. О. Нижанковский ось такі резолюції!

1) Зібрані на довірочних зборах Русини стрийського повіта вповні годять ся і одобрюють становище руских послів.

2) Ухвалюють вислати подяку ВПреоєвщен. Митрополитови А. Шептицькому за его становище в соймі в обороні прав руского народу. Сї резолюції прийнято одностайно.

— **З «Народної Торговлі».** Повіdomляємо Вп. членів, що по мысли постанови загальних зборів з дня 2. с. м. так головний заряд як і заряди філійних складів будуть виплачувати від дня нинішнього від уділів 7% дивіденди. — *Дирекція.*

— **Вчорашні вечерниці з танцями** устроєні «Кружком укр. дівчат» і «Соколом» в великій сали «Народного Дому» випали сьвітло під кожним взглядом. До кадріла, який є мірою удачі чи неудачі таких вечерків, стануло 80 пар. З провінції приїхало значне число членів «Кружка», а моторних Соколів доставив переважаю Львів. Забава йшла жваво та весело майже до білого дня.

— **Побіда Бойків.** Як звісно, вшехпольській магістрат славетного м. Львова в минулім році вповів борбу Бойкам, що торгують овочами. Порішив іменю викурити Бойків поза осередок міста, а всі становища з продажною садонию коло Ринку відпустив магістрат каправим жидкам. На жаль однак магістратники не мали нагоди коштувати овочів, подаваних короставими руками жидів, бо Бойки віднаймали від жидів всі лавки з овочами і держать в своїх руках торговлю як давнійше. Розуміє ся, що Бойки на тім втратили, бо мусіли дати жидам грубі гроші відступного. Сего року магістрат прийшов трохи до «розуму» і при ліцитації становищ з «маронами-каштанами» не робив ріжниць

між Бойками і жидами, але хитро пустиводних на других і випробував тим чином ціну до неможливої висоти. Становища «маронирів» держали досі в руках жиди, Італійці або італійські Німці. Спілка Бойків, розуміючи інтерес, жертвувала за кожде становище по 240 К і здобула всі місця — з виїмкою одного на розі скверу улиці Кароля Людвика напроти улиці Сикстускої; ту удержав ся чужий «каштан».

— **Із Самбора** пишуть нам: Щедрий жертвователь, який не желяє собі, аби виявляли его імя, аложив на руки Вп. д-ра В. Ортинського жертву в сумі 100 К на фонд корінний Бурси св. Володимира В. в Самборі. Виділ Бурси складає отсім великодушному Добродієви щирю подяку. При сій нагоді поручає Виділ бурсе ласкавій памяти П. Т. Родямців, тим більше, що власне сими днями розширено реальність бурси закупном сусідній парцелі, а Виділ стремить до сего, щоби число вихованків — як сего вимагає потреба — довести небавом до сто учеників. — Від Виділу «Шкільної Помочи» в Самборі, 3. падолиста 1903: сьвщ. *М. Ортинський*, предсідатель. *Т. Біленький*, скарбник.

— **На фонд жіночої рускої семинарії** учит. у Львові прислали на наші руки 6 К, які зібрала Ви. Сев. Данилевичівна, учителька в Уїльшаниці к. Зол., між селянами на весілю госп. Кирила Зубара. — Честь селянам, що гідно оцінили вагу рускої учит. семинарії і перші дали примір гідний наслідунаня.

— **Красва рада шкільна** іменуєвала заступниками учителів в середніх школах: Витовта Сигірча для гімназії і Маріяна Одживольського для реальної школи в Ярославі; Івана Дигдалевича, учителя муж шк. в Чорткові заст. учит. в муж учительській семинарії в Тернополі; Станислава Юхновича заст. учит. для науки господарства в муж. семинарії учит. в Заліцках; Камілію Гонсьоровську помічною учительською музики в жи. семинарії учит. у Львові;

перенесла: Віктора Романського, заст. учит. в гімн. в Ярославі до IV. гімн. у Львові;

іменуєвала в народних школах: о. Юрія Стеткевича учителем рус.-кат. релігії 3-кл. віділової муж. школи ім. св. Анни у Львові; о. Стефана Мохнацького учителем рус.-кат. релігії 6-кл. муж. школи ім. Коварського у Львові; Брониславу Шепаньську учителькою 6 кл. жи. школи в Мостисках; Станислава Яворського уривителем 5-кл. жи. школи в Соколові; Віик. Електоровича учителем 5-кл. шк. в Старім Самборі; Маріяна Квятковського і Петра Врублевського учителями 4-кл. муж. шк., Івана Бібу учителем 4-кл. шк., і Эдисл. Бабку учителем 4-кл. муж. школи в Стрию; Ванду Залевську учителькою 4-кл. жи. шк. в Жовкві; Ванду Габриєліну учителькою 4-кл. шк. в Яричеві повіт.; Франціску Бартельмусівну учителькою 4 кл. шк. в Винниках; — уривителами 2-кл. шкіль: Николю Мущинського в Опішечках; Ігнатія Стичинського в Чермній; Йосифа Тереха в Волі мигівій; Антона Фільварчного в Розборі; Сильвестра Жука в Лужку вижнім; Семена Стецурку в Зухоричах.

— **Самоубийство ліняря.** До парні «Дяни» у Львові прибув вчора пополудни трийцятькілкалітній мушца і зажадав ванни. За пів години прибув до незнакомого слуга, щоби засьвітити газ, однак побачив з перестрахом, що незнакомий лежить в вані без житя. Спроваджено сейчас комісією, котра ствердила смерть наслідком отровня. Самоубійник убив себе морфіною, заживши значну єї свільність. Також затриснув єї в околиці серця. Денат сиовив самоубийство з таким знанем наслідків отруї, що про ратунк не можна було і думати. Стверджено, що самоубійником був лікар, др. Семен Ладневський. Причина самоубийства незвісна — імовірно сиричинила се невилічима грудна недуга.

— **Самоубийство з нужди.** Вдова по славім ческім малярі та рисовнику, Марольді, отруїла ся двукиснем вугля. Причиною самоубийства була недостатка всяких середників до житя.

— **Жидівські інквізитори.** Російські часописи звіщають про ось яку подію: Йосель Гааяв, жидівський кантор з Зелєва, підозрівав від довшого часу свого батька, 60-літнього вдівця, що він удержує зносини з католицкою дівчиною, Маріяною Душек. Розярений тим, наняв собі шістьох сильних жидів і вправ разом з ними до мешканя вітця, а коли застав ту дійсно Душеківну, при помочи своїх товаришів побив єї кустиром так, що она зімліла. З дому виволікли жиди дівчину до недалекого ліса, повісиви єї за ноги на галузі і обляли горячою смолою. Дперва на крик нещасної збігли ся люди і увільнили єї з рук звірських катів. Жандармерія арештувала всіх 7 жидів.

— **Передісторичне цвинтариче.** На полях Потолиць коло Рогізна з Познаньщини відкрито в тих днях старе цвинтариче, досить добре захищене. В гробах привалених великими камінями, стояли урни в виді ваз, з коло них менші, неприкриті урни в виді малих збанків, котрі там спочивали — як кажуть — около 2.500 літ. В урнах найдено шильки і перетені з бронзового дрота, сині скляні перли і кілька прикрас з литого бронзу. Між чотирма гробами найдено також два бруковані вівтарі, на яких палено тіла

померших. Вкопалища віддано до німецького музея в Познані.

— **Землетрясене.** Daily Mail доносить, що місто Туршиц в Персії навістило страшне землетрясене і знищило его до тла. Около 350 людей страшно при тім житє. До Туршиц висзано на поміч російських лікарів.

— **Страшна забавка.** Віденська часопись Reichswehr описує ось таку незвичайну подію: В Трибицях, у східних Чехах поховано три тижні тому пістьтижневу дитину робітника Івана Мілера. Коли домовину зложено до гробу, удали ся учасники похорону до церкви на пополуденішу відправу, бо се була неділя, а гріб полишено отвором. На цвинтари лишила ся лише 12-літна дочка дуже убогих комирників, що жили з жертв громади. Дівчина ввійшла до гробу, отворила домовину, виняла прибраного трупа дитини і прикрила опісля домовину віком так, що годі було пізнати що небудь. По відраві засипав грабар гріб землею. Дівчина бавила ся трупом майже два тижні (?), розбирала его, убирала, мыла а навіть вкладала до уст їду. Родичі і инші люди бачили, що дівчина має якусь куклу, однак не звертали на се особливої уваги. Коли тіло зачало розкладати ся укрила его дівчина в хворості побіч дому. Случайно відкрито трупа, а дівчинка признала ся сейчас до всього.

— **Незвичайне явище.** Люди, що вертали позавчера о 6 год. вечером з Янівського цвинтаря, бачили цікаве явище. Іменю в напрямі обох промів місячного колеса появили ся два троха темнійші пасма ширини місяця. Тії пасма творили зовсім правильний хрест величини — як здавало ся тим, що дивили ся на се — кільканайцяти метрів. Кінці ramen того хреста переходили в щораз темнійшу барву, аж звикли серед мраків. Се явище трвало около 5 минут. Забубонні львівські міщанки віщують з сего велике лихо.

— **З залізниць.** Після оголошеня поміщеного в урядовій часописі віденській Wiener Zeitung має бути роздана в дорозі офертвий будова будинків на части шляху Шварцах-Ст. Baum-Bad-бастайн залізницї Таверн. Оферти буде приймати ся до 9. падолиста 12. год в полудни в ц. к. Дирекції будови залізниць державних у Відні, VI. Гумпендорферстрассе 10. Условни і пляни можна переглянути в згаданій Дирекції і в ц. к. Управі будови залізниць.

Памятаймо на Товариство зпомоги церков мени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в его члени. — Членська вкладка вносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вишсового одноразово.

Посмертні + оповістки.

— **О. Григорий Чвартацкий,** сьвященник-ювілат львівської архієпархії, почесний совітник з крилошаньскими відзнаками, парох в Печенї, унівського деканата, щирий патріот, упокоїв ся дня 1. с. м. в 85. році житя а в 62. р. сьвященства. В. в. п!

Наука, штука, література.

— **Львівська Фільгармонія** почала сегорічний сезон з кінцем минулого тижня двома концертами, в котрих побіч орхестральних продукцій, виконаних зовсім коректно музикантами львівських полків, взяла участь берлінська оперова сьнівачка, п-ні Марія Кніппер-Елі. Військовою орхестрою в концертї з 31. жовтвя управяв и. Конопасек і мусимо з всею обективністю признати, що виконане увертюри до Бетговена «Леонори» могло вдоволити і найвважливішого репензента. З новостий введено «Норвейску рапсодію» Свендзена, річ засновану (як майже всі композиції скандинавські) на мотивах, похожих на славянські мелодії. П-ні Кніппер представила ся нам яко т. зв. Liedersängerin par excellence. Голос єї повний і хорошо вироблений надавав ся дуже до пісень Бетговена: «Die Trommel gerührt» і «Freud- und Leidvoll», Шуберта «Adieu», солодкої пісні Ліста: «Es muss was wunderbares sein ums Lieben zweier Seelen», Вагнера: «Ангела» і «Терпіня». Але і в лекшій пісні Массенета, повній мелодійного розмаху була п-ні Кніппер знаменитою. Програма концерту вийшла хорошо. Навіть і Adagio з Бруха (G-moll) концерту, виконане п. Фільою (воляком) вийшло коректно і з добрим фразованєм. Але в обох концертах недоставало рубрики, котра мабуть згадує ще заедно продукції Челяньского. А

